

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การมีส่วนร่วมในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน	
ชื่อผู้เขียน	นางโสภิญ สุวรรณะ	
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.เกษม นครเขตต์	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร. เจ็ดหล้า สุนทรวิภาต	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มนต์ ยอดคำ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการก่อตั้งศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบลักษณะและปัจจัยของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการก่อตั้งและดำเนินงาน ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน โดยศึกษาชุมชนบ้านกลางดง หมู่ที่ 4 ตำบลทุ่งปี อำเภอมะนัง จังหวัด เชียงใหม่ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ วิธีการศึกษาประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบลึก (Depth interview) โดยสัมภาษณ์ผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อีกทั้งสัมภาษณ์ประชาชนทั่วไปบางส่วน การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory observation) และศึกษาจากข้อมูลเอกสาร และสถิติต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า การก่อตั้ง และดำเนินงานศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนบ้านกลางดงนั้น ไม่มีลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนเลย เกือบทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วมแต่เป็นลักษณะของ การให้ความร่วมมือของประชาชนโดยรัฐเป็นผู้กำหนดแนวทางและการดำเนินงานทั้งหมด รัฐสั่งการให้ ชุมชนดำเนินการโดยให้ อสม. เป็นตัวแทนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งไม่ใช่ตัวแทนของชาวบ้าน ขั้นตอนที่ประชาชนพอมีส่วนร่วมบ้างก็คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากศูนย์สาธารณสุข มูลฐานชุมชน (ศสมช.) คือการไปซื้อยาสามัญประจำบ้าน การไปตรวจความดันโลหิต และน้ำตาลใน บัสดวะ ส่วนผู้ที่มีส่วนร่วมมากที่สุดและเกือบทุกขั้นตอนก็คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยมีคณะกรรมการประสานงานด้านสาธารณสุขเข้ามาแสดงความคิดเห็นในบางครั้ง สาเหตุ ที่เกิดปรากฏการณ์อย่างนี้ เพราะว่ารัฐบาลโดยกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดกรอบ และเป้าหมายให้ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขดำเนินงานให้สำเร็จตามเป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด อีกทั้งเจ้าหน้าที่

สาธารณสุขเองยังขาดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับการกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วม อีกประการหนึ่งถ้ามองจากฝ่ายชุมชน ชุมชนไม่พร้อมที่จะรับรู้งานสาธารณสุขมูลฐาน ประชาชนคิดว่างานสาธารณสุข คืองานบริการแก่ผู้เจ็บป่วย ผู้ให้บริการต้องเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีความรู้ความชำนาญ และเหตุผลอีกด้านหนึ่งของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเพียงเข้ามาร่วม คือ วัฒนธรรมของคนไทยคือความเกรงใจ ดังนั้นประชาชนจึงเกรงใจเจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้นำหมู่บ้าน ทำให้รับดำเนินการให้ผ่านพ้นไป ท้ายสุดการก่อตั้งและการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน ไม่ประสบผลสำเร็จตามความต้องการของกระทรวงสาธารณสุข

Thesis Title Participation in Community Primary Health Care Center
Author Mrs. Sopin Suwanna
M.Ed Health Promotion
Examining Committee
 Lect. Dr.Kasem Nakornkhet Chairman
 Assoc. Prof Dr.Cherdla Soontronvipart Member
 Asst. Prof Manus Yodcome Member

Abstract

The purpose of the study was to investigate community participation processes in founding and operating a Community Primary Health Care Center in Ban Glang Doug , Moo 4 , Tambon Tungpee Maewang District , Chiang Mai Province. The study utilized a qualitative approach through in-depth interview , participatory observation , and documentary study.

Results shown that community participation in the Community Primary Health Care Center in Ban Glang Doug was not found in any part of participatory characteristic. Participation has been limited only within the public health personnel and some of the community leaders. The resident was involved in the matter only as a co-operative person. However participating with the center were found in the part of sharing benefit in buying household medicines , blood pressure test and public urine sugar test. Those who shown active participation in the processes were the health volunteers along with the coordinating committee for public health. Evidence were found to indicate that established policies and goal of which initiated by the Ministry of Public Health. Public health personnel , in particular , does not hold a firm concepts of community participation in the matter. On the other hand , the resident were not aware of the participative role partly came from their attitude and belief that health problems must be a responsibility of public health personnel. Thai culture , known as "do what

ever you have said" became another barrier in trying to get people participate in the processes.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University